

Overzicht algemene resultaten 2011

Voor Stuurgroep Teelt de grond uit

6 maart 2012, Janjo de Haan

In gewasgroepen is veel gebeurd

- Ontwikkeling van teeltsystemen
- Aandacht voor technische aspecten
 - Verbeteren productie/kwaliteit
 - Recirculatie/emissiebeperking
 - Verspreiding van ziektes
 - Ketenaspecten
- Begeleiding van ondernemers
- Communicatie met telers en keten

Volop aandacht voor de keten

in gewasgroepen die verder in de ontwikkeling zijn

- Bladgewassen
 - Proeven met snijderijen
 - Residu-onderzoek
- Prei
 - Marktverkenning
- Boomteelt
 - Opplanten van bomen uit goten bij eindgebruikers
- Algemeen
 - Gesprekken met ketenpartijen

Overkoepelende activiteiten

- Perspectievenstudies boomteelt en bladgewassen
- Burgerpercepties: groepsinterviews
- Bijeenkomsten met regionale belanghebbenden

- Doel
 - In kaart brengen prestaties op 3 P-s
 - Verbeterpunten in beeld brengen
- Vergelijk Teelt uit de grond met vollegrond
 - Teeltsysteem tot aan de dam
 - Schaalniveau van teeltsysteem
 - Vergelijk op eenheid product
- Waar mogelijk kwantificeren per eenheid product
 - Deel van thema's alleen kwalitatief

Thema's perspectievenstudies

■ Planet

- Energie en klimaatverandering
- Watergebruik
- Nutriënten en vermesting
- Gewasbescherming
- Landgebruik
- Hulpmiddelen

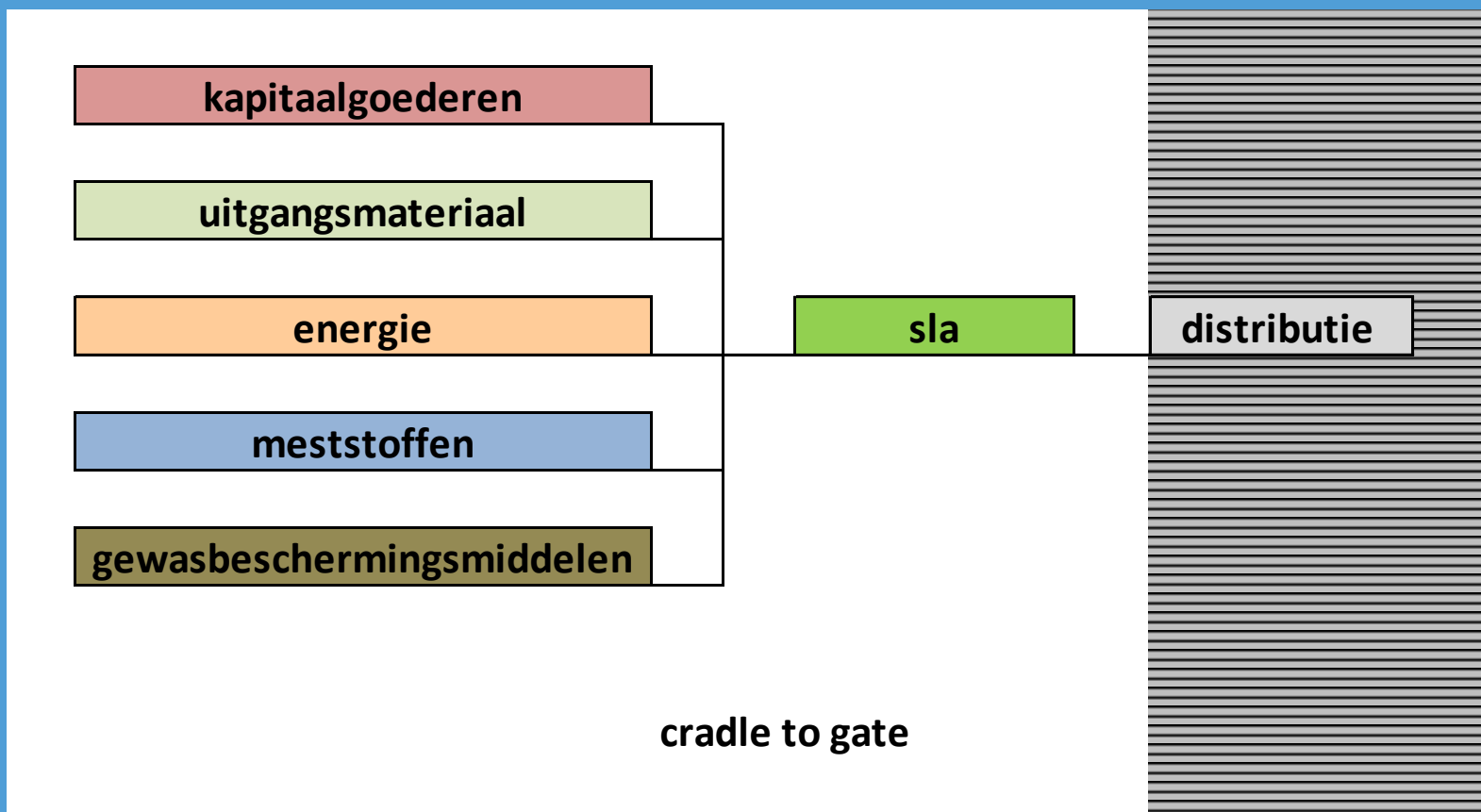
■ People

- Arbeid
- Maatschappelijke diensten
- Omgevingskwaliteit
- Voedselkwaliteit

■ Profit

- Rentabiliteit
- Risicoprofiel
- Concurrentiekracht

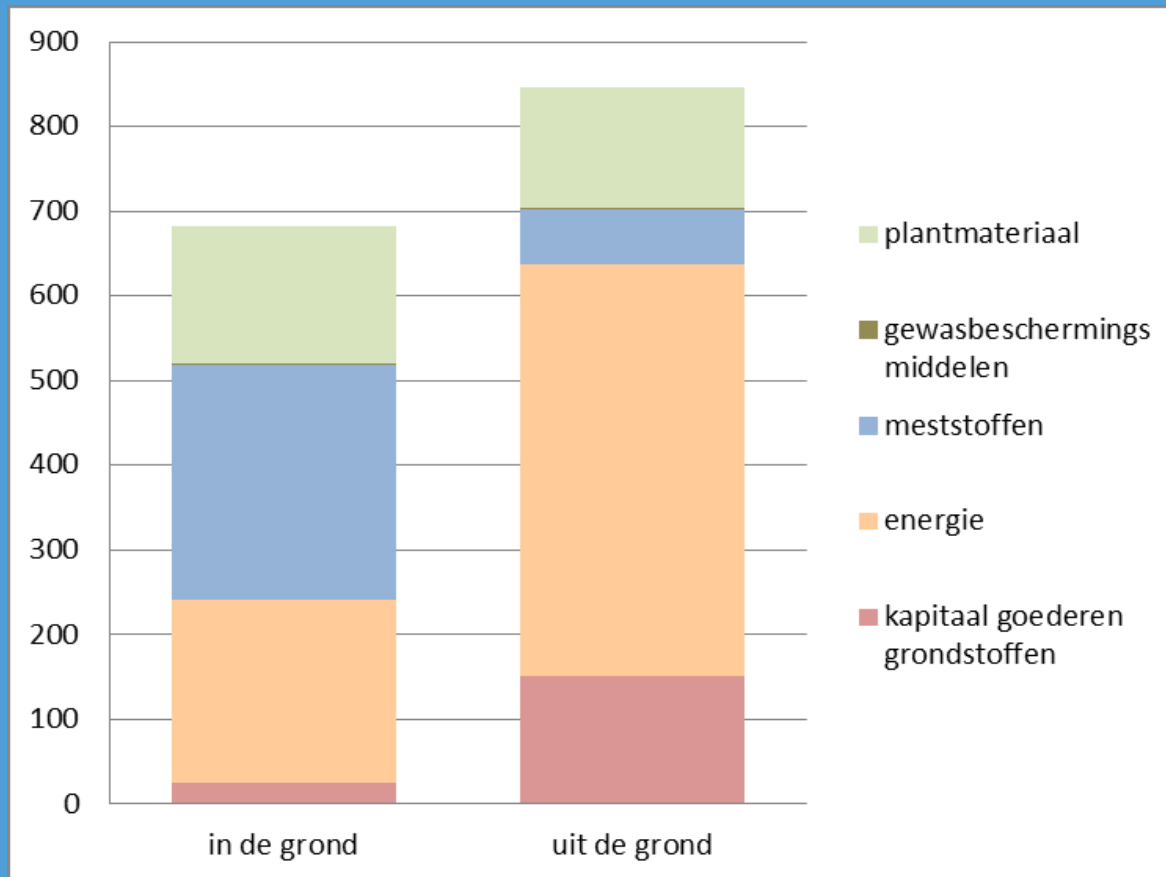
Klimaat – LCA – Stroomschema

Life cycle impact assessment (LCIA/LCA)

Broeikasgas-
emissies in
kg CO₂-eq. per
10.000 stuks sla

LCA bladgewassen

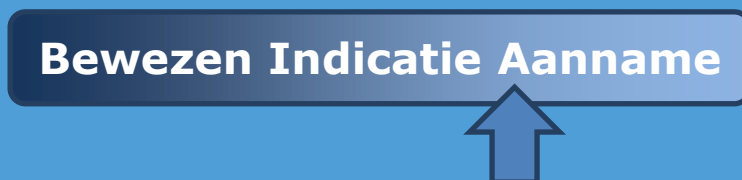
■ Onzekerheden:

- Veel parameters schatten
- Indirect energieverbruik kapitaalgoederen
- Aantal jaren gebruik zelfde water in Tdgu?
- Aanname geen directe broeikasgasemissies meststoffen bij Tdgu

■ Verbeterpunten:

- Groene stroom
- Ander materiaal vijvers/drijvers

Klimaatadaptatie bladgewassen

■ Adaptatie

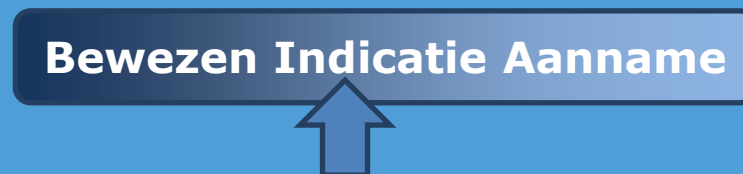
- Extreem weer
- Verzilting
- Nieuwe ziektes

■ Onzekerheden

- Ziekten en plagen

■ Verbeterpunten

- Beheersing neerslagoverschot in Teelt de grond uit systemen

Arbeidsproductiviteit bladgewassen

- Vollegrond = 5,35 uur/1000 stuks
- Tdgu = 6,85 uur/1000 stuks

Beter

Gelijk

Slechter

- Onzekerheden
 - Omvang Tdgu-systemen nog beperkt
 - Mogelijkheden van automatisering
- Verbeterpunten
 - Automatisering

Bewezen Indicatie Aanname

Arbeidsomstandigheden bladgewassen

- Tdgu hoogwaardigere arbeid (kennis)
- Tdgu meeste werkzaamheden binnen
- Tdgu meeste arbeid op sta hoogte

■ Onzekerheden: ...

■ Verbeterpunten: opleiding ondernemers /medewerkers

Perspectieven stand van zaken

- Interne rapporten klaar
- Ervaringen pilots vorig jaar:
 - Systeemaafbakening (boomteelt) en vaststellen vergelijking is niet eenvoudig
 - Dataverzameling kost veel tijd en niet alle info beschikbaar
 - Meer betrokkenheid van de gewasgroepen in de uitvoering is gewenst
- 2012
 - “Handleiding” maken o.b.v. ervaringen 2011

Burgerpercepties groepsinterviews

4 groepsinterviews

8 personen per keer

Diverse samenstelling
groepen

- leeftijd
- geslacht
- opleidingsniveau
- leefomgeving

Positieve associaties van burgers bij de nieuwe systemen

- Economische voordeel voor de teler
- Net en schoon
- Voordelen voor het milieu
- Betere arbeidsomstandigheden
- Landbouw in droge gebieden wordt mogelijk

Belangrijkste: Product uit deze systemen is lekkerder, gezonder, schoner en/of verser!!

Negatieve associaties bij de nieuwe systemen

- Landschappelijke aantasting
 - steriel, onnatuurlijk
 - industrieel
- Teeltwijze
 - manipulatie
 - onnatuurlijk
- Product
 - minder kwaliteit
 - minder lekker en/of gezond

- **“What’s in it for me”**: smaak, gezondheid, schoon en vers product weegt zwaarder dan voordelen voor milieu en arbeidsomstandigheden
- De mening over de nieuwe teeltsystemen blijft vooral een kwestie van **gevoel**, meer dan van **kennis**
- Veel variatie tussen burgers
- Er is meer betrokkenheid bij gewassen die door mensen worden gegeten dan bij gewassen waarvoor dat niet geldt (en meer betrokkenheid bij herkomst dierlijke dan plantaardige producten)

Aanbevelingen n.a.v. burgersessies

- Geef duidelijkheid over smaak, gezondheid en versheid product
- Zorg voor zoveel mogelijk natuurlijke uitstraling van de systemen
- Laat de betrokkenheid van de teler zien
- Positioneer de systemen als mooi staaltje NL technologie

Regionale bijeenkomsten stakeholders

2 bijeenkomsten

- In Brabant
- Met de ZLTO
- Gericht op vollegrondsgroenten
- Bij telers

Ervaringen

- Moment voor gesprekken goed
- Inbreng stakeholders positief
- Belangrijkste items:
 - Totaalbeeld integrale duurzaamheid is nodig
 - Ruimtelijke ordening
 - Maatschappelijk draagvlak

Gewenst vervolg van de bijeenkomsten

- Inzicht krijgen in integrale duurzaamheid:
 - Perspectievenstudies
 - Waterbalans van systemen
- Kennisbasis: Herontwerp sessies met omwonenden
 - Vervolg burgerpercepties
- Aandacht voor Ruimtelijke ordeningsvraagstuk
- Regionale bijeenkomsten in overige regio's
- Stakeholders informeren over voortgang

Vervolg nog nader overleggen met LTO

Communicatie- plan

Belangrijke activiteiten 2012

- Regionale bijeenkomsten
 - Noord en Zuid Holland, Gelderland, Limburg, ...
- Teler on tour
 - Excursies langs telers die aan de slag zijn
 - “Noord” en “Zuid”
- Vakbladartikelen gericht op stakeholders
 - N.a.v. regionale bijeenkomsten

? Bestuurlijke profilering ?

Overige activiteiten

- Gebruik sociale media (Twitter)
- Maken van filmpjes
- e-Nieuwsbrief
- Website
- Jaarrapportage
- Afstemming met
 - Onderzoeksprogramma's
 - Overige ministeries etc.
 - Stadslandbouwinitiatieven